

Behandel protocol

Infectiepreventie
Covid-19 in de
praktijkvoering

30 NOVEMBER 2020

Acupunctuur Marieke Duijvestijn
Gemaakt door: M.C. Duijvestijn

Inhoud

1. Inleiding.....	3
2. Communicatie	4
3. Voorafgaand aan de behandeling	5
3.1 Inrichting van de ruimtes	5
3.2 Het maken van de afspraak.....	6
4. Tijdens de afspraak	7
4.1 Het consult	7
4.2 Het aanraken.....	7
4.3 Kinderen van 0 – 12 jaar.....	7
4.4 Beschermende middelen (PBM)	7
5. Na afloop.....	9
5.1 Tussen de afspraken.....	9
5.2 Eind van de dag	9
6. Kwaliteitsbeheer	10
6.1 Deming-cirkel	10
6.2 Verantwoording therapeut	10
Bijlage 1 – Triage cliënt	11
Bijlage 2 – Brief aan cliënt.....	12
Bijlage 3 – Regels voor in de wachtruimte.....	13
Bijlage 4 – Reinigen en Desinfecteren.....	14

1. Inleiding

De inhoud van dit protocol is gebaseerd op de “CAM sector breed Leidraad Infectiepreventie Covid-19” (<https://nibig.nl/wp-content/uploads/2020/05/Leidraad-infectiepreventie-Covid-19-CAM-sector-v2.0.pdf>). Deze is tot stand gekomen naar aanleiding van het beleid dat de Nederlandse overheid voert om de Covid-19 pandemie te beheersen. Een van de maatregelen was een verbod voor alle alternatieve of complementaire en integrale zorg tot 10 mei 2020, die niet kan worden gegeven met in achtneming van de 1,5 meter afstand. Deze leidraad biedt een handvat voor heropening van praktijken in de integrale en complementaire zorg en hoe te handelen binnen de 1,5-meter-samenleving. Een aantal partijen, FLICZ, RBCZ, KAB en NIBIG, hebben gezamenlijk initiatief genomen om één protocol voor de CAM-sector op te stellen, overigens in samenspraak met een groot aantal beroepsgroepen. Hieronder valt ook de beroepsvereniging Zhong waar deze praktijk is aangesloten. Waar nodig is het protocol aangepast op de situatie in de praktijk.

Dit behandelprotocol is voor het behandelen van Covid-19 negatieve cliënten. Zij zijn dus in principe vrij van Covid-19-achtige verschijnselen of hebben Covid-19 gehad én zijn niet meer besmettelijk. Dit laatste is niet eenduidig maar op het moment wordt uitgegaan van een periode van 2 weken na de laatste ziekteverschijnselen.

Deze leidraad is een uitgangspunt, het is niet statisch maar kan aan verandering onderhevig zijn naar aanleiding van:

- verandering in eisen van VWS of het RIVM;
- input vanuit therapeuten of beroepsorganisaties;
- input vanuit gehouden evaluaties via cliënten.

Indien nodig zal het protocol dan ook worden aangepast aan veranderende eisen.

2. Communicatie

Het is belangrijk om de cliënten vooraf op de hoogte te brengen van de regels die in dit behandelprotocol zijn opgesteld ter bescherming van zowel de cliënt als de behandelaar. Deze regels zullen gerespecteerd moeten worden door zowel behandelaar als cliënt.

De communicatie zal als volgt worden gedaan:

- Het complete behandelprotocol zal worden opgenomen op de website;
- Het behandelprotocol zal in verkorte vorm worden gecommuniceerd aan de cliënten door deze mee te sturen bij de bevestiging van de afspraak, zie bijlage 2;
- Tevens zullen de belangrijkste regels als een soort checklist worden opgehangen in de wachtruimte, zie bijlage 3.

Als therapeut zal ik:

- Voldoende tijd nemen om vragen van cliënten te beantwoorden;
- Duidelijk aangeven aan de cliënt welke behandeling op dit moment mogelijk is en welke gevolgen en risico's daaraan verbonden zijn;
- De cliënt meenemen in de gemaakte afweging en zo de cliënt in staat stellen zelf een beslissing te nemen en dus ook zijn eigen verantwoordelijkheid te nemen;
- Dit overleg met de cliënt, de afwegingen en gemaakte afspraken vastleggen in het dossier.

De informatieverstrekking is ook van belang ter beperking van het risico op klachten en claims: de cliënt weet wat hij/zij wel en niet kan verwachten en welke risico's hij/zij loopt.

3. Voorafgaand aan de behandeling

3.1 Inrichting van de ruimtes

Wachtruimtes

- In de wachtruimte is het dragen van een mondkapje verplicht;
- De cliënt komt zoveel mogelijk alleen, er blijft bij voorkeur niemand in de wachtruimte tijdens een behandeling;
- Mensen die niet alleen kunnen komen (bijv. jonge kinderen) mogen een begeleider meenemen;
- De cliënt komt vlak voor de afspraak pas binnen en hoeft dus niet te wachten;
- Zorg dat mensen 1,5 meter afstand kunnen houden tot elkaar;
- Plaats een open, of met de voet te bedienen, afvalbak met zak in de wachtruimte;
- De therapeut is reeds beschikbaar als de cliënt binnenkomt. Plan afspraken dus (extra) ruim.

Toilet

- Het toilet wordt bij voorkeur niet gebruikt. Zorg dat de cliënt hiervan op de hoogte is;
- Indien noodzakelijk voor de cliënt kan het toilet open blijven;
 - De cliënt trekt de toilet door met gesloten deksel;
 - De cliënt reinigt zelf het toilet met de beschikbare reinigingsdoekjes;
 - De therapeut reinigt het toilet na, zie bijlage 4;
 - Plaats een open, of met de voet te bedienen, afvalbak met zak in het toilet;
 - Zorg dat de cliënt zijn handen kan wassen met zeep;
 - Zorg voor papieren handdoekjes.

Praktijkruimte

- Verwijder alles wat niet nodig is voor de behandeling uit de praktijkruimte;
- Plaats een met de voet te bedienen, afvalbak met zak in de praktijkruimte;
- Pas je inrichting aan zodat voldoende distantie gewaarborgd blijft, ook in de wachtruimte;
- Tussen de behandelingen door, dient voldoende tijd te worden ingeruimd om alle ruimtes waar de cliënt is geweest te reinigen en de ruimte eventueel te laten luchten;
- De behandelbank:
 - de cliënt wordt gevraagd een eigen hoeslaken voor over de behandelbank en 2 grote handdoeken/(fleece)dekens mee te nemen om hem/haar mee af te dekken tijdens de behandeling.
 - Daarnaast zijn er indien nodig papier en wegwerp face-covers aanwezig in de praktijk
- In de behandelruimte zijn twee gesloten bakken/zakken aanwezig waarin de gebruikte materialen gedaan worden, na elke behandeling. Er is onderscheid in materialen:
 - Materialen die weggegooid worden;
 - Materialen die gewassen dienen te worden.
- Bij gebruik van extra materiaal:
 - Gebruik pompflesjes die je met de onderarm bedient;
 - Gebruik zoveel mogelijk wegwerpmateriaal;
 - Na elk gebruik goed reinigen (zie bijlage 4 Reinigen en desinfecteren).

3.2 Het maken van de afspraak

- Tijdens het maken van de afspraak met de cliënt, vindt een telefonische of schriftelijke triage plaats. Zie bijlage 1 en het stroomschema.
- De cliënt wordt op dat moment tevens op de hoogte gebracht van de aangescherpte huishoudelijke regels zoals die in de praktijk gelden. Zie bijlage 2.

4. Tijdens de afspraak

4.1 Het consult

- Cliënten blijven alsnog thuis indien zijzelf of een van hun huisgenoten symptomen hebben van Covid-19 zoals aangegeven in bijlage 1, tenzij er getest is op aanwezigheid van Covid-19 met een negatieve uitkomst;
 - Om te voorkomen dat cliënten uit financiële overweging toch willen komen, gaat de behandelaar soepel om met zijn/haar afzeg-beleid. Er worden geen kosten in rekening gebracht als een cliënt last-minute afzegt;
- Behandelaar ontvangt geen cliënten als hij/zij zelf of een van de huisgenoten van behandelaar symptomen heeft van Covid-19 zoals aangegeven in bijlage 1, tenzij er getest is op aanwezigheid van Covid-19 met een negatieve uitkomst;
 - Verwijs de cliënt in geval van nood door naar een collega;
 - Verzet de afspraak naar een latere datum;
 - Behandelaar staakt zijn/haar werkzaamheden tot 14 dagen na de laatste dag van de symptomen;
- Volg de aanbevelingen van het RIVM op:
 - Groet elkaar zonder aanraken (geen handen-geven);
 - Niezen of hoesten doe je in een papieren zakdoekje, dat je meteen wegwerpt in een prullenbak; Als dat niet mogelijk is, dan niezen of hoesten in je elleboog;
 - Na niezen of hoesten handen wassen met zeep of desinfectiegel;
- In de wachtruimte is het dragen van een mondkapje verplicht;
- Bij gesprekken 1,5 m afstand houden;
- Betalen met bankoverschrijving.

4.2 Het aanraken

- Spreek zo min mogelijk tijdens huid-op-huidcontact en fysieke onderzoeken. Dit vermindert de kans op besmetting;
- Behandel, indien mogelijk, zo ver mogelijk bij het gezicht van de cliënt vandaan.
- Bij handelingen binnen 1,5 m wordt door de therapeut gebruik gemaakt van een mondkapje

4.3 Kinderen van 0 – 12 jaar

Conform het protocol van het RIVM omtrent kinderopvang, stelt de CAM-sector:

- Tussen therapeut en kind is het handhaven van 1,5 m niet altijd te handhaven; tussen de ouder en de therapeut wel;
- Er komt slechts een ouder/verzorger met het kind mee.
- Triagevragen worden zowel aan kind als ouder gesteld. Heeft een van beide klachten, kan de behandeling niet doorgaan.
- Bedenk hoe de overdracht van het kleine kind veilig kan gebeuren indien dit noodzakelijk is:
 - Kind in de Maxi-Cosi of op een speelkleed neerzetten.
- De emotionele veiligheid van het kind dient bovenal te worden gewaarborgd.

4.4 Beschermende middelen (PBM)

Indien de 1,5 meter gewaarborgd kan worden zijn geen verdere beschermende middelen noodzakelijk.

Conform de richtlijnen van het RIVM (zie <https://lci.rivm.nl/covid-19/PBMbuitenziekenhuis>), is het op dit moment niet noodzakelijk PBM te gebruiken bij behandeling van niet van Covid-19 verdachte cliënten, ook niet als binnen de 1,5 meter moet worden behandeld. Uiteraard kan deze stellingname van het RIVM veranderen. In dat geval zal dit protocol worden aangepast. Hou de actualiteiten in de gaten.

Op wens van de therapeut kan wel met PBM worden gewerkt. De materialen moeten dan wel aan de eisen van RIVM voldoen én de materialen moeten correct worden gebruikt, omdat verkeerd gebruik juist meer besmettingsgevaar met zich meebrengt.

5. Na afloop

5.1 Tussen de afspraken

- Tussen de behandelingen door worden de contactpunten gereinigd. Denk aan deurknoppen, armleuningen en tafelloppervlakte, maar ook je pinautomaat, deurbel of telefoon;
- Er wordt zoveel mogelijk gewerkt met wegwerp schoonmaakmaterialen;
- Handenwassen voor/na elke cliënt, na hoesten, na toiletbezoek. Handenwassen doe je op de volgende manier: <https://www.youtube.com/watch?v=G6uBxC1yZfk> ;
- Bij gebruik van alcoholhoudende middelen: gebruik minimaal 3 ml, wrijf de handen tenminste 30 sec op bovenstaande manier, laat de handen goed opdrogen en raak daarbij niets aan;
- Smeer de handen regelmatig in met vocht inbrengende crème. In droge handen kunnen microscheurtjes ontstaan waar het virus zich in kan verstoppen;
- Houdt nagels kort zodat het virus zich daar ook niet kan verstoppen;
- Maak het gebruikte toilet goed schoon na elke cliënt (zie 3.1 en bijlage 4);
- Hoes, face-cover, handdoeken massagebank/behandelstoel verversen;
- Bij gebruik van extra materiaal:
 - Maak je materialen schoon en evt. desinfecteren (zie bijlage 4 Reinigen en desinfecteren).

5.2 Eind van de dag

- Einde van de dag alles grondig schoonmaken, met extra aandacht voor contactpunten. Denk aan deurknoppen, armleuningen en tafelloppervlakte, maar ook je pinautomaat, deurbel of telefoon; Zie voor de regels omtrent schoonmaken: bijlage 4, Reinigen en desinfecteren;
- Wegwerpmateriaal weggooien aan het einde van de dag;
- Materialen die gewassen moeten worden elke dag wassen op 60 °C;
- Bij thuiskomst bij voorkeur direct douchen en je gedragen kleding uitwassen.

6. Kwaliteitsbeheer

6.1 Deming-cirkel

Zoals reeds in de inleiding is aangegeven is deze leidraad een uitgangspunt, het is niet statisch maar kan aan verandering onderhevig zijn naar aanleiding van:

- verandering in eisen van VWS of het RIVM;
- input vanuit therapeuten of beroepsorganisaties;
- input vanuit gehouden evaluaties via cliënten.

Genoemde partijen die het initiatief voor deze leidraad hebben genomen dragen zorg voor updates. Let daarom op de datum van het document. Conform de Deming-cirkel zullen genoemde partijen telkens uitgaan van Plan-Do-Check-Act en dit als een continu proces blijven voortzetten.

Plan:

Er is een leidraad infectiepreventie Covid-19 voor opstart van de praktijken na de lock-down gemaakt.

Do:

Deze leidraad is verspreid en door de therapeuten uitgevoerd.

Check:

De eisen van de overheid zijn in de loop van de tijd versoepeld en enkele eisen blijken minder duidelijk voor de therapeuten of niet goed werkbaar.

Act:

De feedback is verwerkt in een nieuwe versie van de leidraad

6.2 Verantwoording therapeut

De naleving van onderliggende leidraad is voor de verantwoording van de therapeut zelf. Wel zullen beroepsorganisaties tijdens hun normale visitaties van praktijken, de naleving controleren.

Bijlage 1 – Triage cliënt

Triagevragenlijst

1. Heeft u nu Covid-19/Corona? Ja / Nee
2. Heeft u nu huisgenoten met Covid-19/Corona? Ja / Nee
3. Heeft u nu één van deze verschijnselen? Ja*¹ / Nee
 - a. hoesten, kuchen of niezen;
 - b. koorts (38°C of hoger);
 - c. plotseling verlies van smaak en/of reuk;
 - d. kortademigheid.
4. Heeft u huisgenoten met één van deze verschijnselen? Ja / Nee
5. Bent u in thuisisolatie? Ja**² / Nee
6. Woont u in een verpleeghuis of instelling voor mensen met een beperking. Ja / Nee

Indien een 'Ja' dan niet behandelen of indien mogelijk en noodzakelijk een behandeling op afstand (videobellen) geven.

Indien alles 'Nee' dan de volgende vragen stellen om te kijken of behandeld kan worden of een verdere anamnese noodzakelijk is.

7. Heeft u nu één van deze verschijnselen? Ja***³ / Nee
 - a. (neus)verkoudheid, of loopneus;
 - b. keelpijn;
 - c. onbekende hoofdpijn, niet chronisch;
 - d. onbekende moeheid niet chronisch;
 - e. onbekende diarree of buikklachten niet chronisch.

Indien een 'Ja' dan is behandeling eventueel mogelijk na verdere anamnese en risico-inschatting door behandelaar en in samenspraak met cliënt.

Indien alles 'Nee' dan is behandelen toegestaan.

*¹ Vraag voor u of uw huisgenoot een Covid-19 test aan bij de GGZ bij u in de buurt. Indien deze negatief is, kunt u alsnog een afspraak maken. Is de test positief kunt u, als er na 14 dagen na de laatste symptomen geen van genoemde verschijnselen meer aanwezig is bij u of uw huisgenoot, een afspraak maken.

**² Als u in (zelf)quarantaine bent, kunt u, als er na 14 dagen na de laatste symptomen geen van genoemde verschijnselen meer aanwezig, is een afspraak maken.

***³ 'onbekende' en 'niet chronisch' wordt hier genoemd omdat mensen zonder klachten niet naar een therapeut gaan. Er kunnen dus heel goed klachten zijn die op Covid-19 symptomen lijken maar niet onbekend zijn. Denk bijvoorbeeld aan hooikoorts, migraine, chronische darmklachten etc. Dit zijn juist de klachten waarvoor de cliënt naar een therapeut gaat. Een Covid-19 test kan hier uitkomst bieden, dan te handelen als onder voetnoot *¹.

Bijlage 2 – Brief aan cliënt

Beste cliënt,

Zoals je wellicht al hebt vernomen, mag de praktijk vanaf 11 mei gelukkig weer de deuren openen. Omdat het Coronavirus nog steeds actief is, zijn er vanuit de beroepsorganisatie bepaalde spelregels opgesteld voor jouw en mijn veiligheid. Lees deze daarom aandachtig door voor je bezoek aan de praktijk.

Maatregelen voorafgaand aan het consult

Voordat je naar de praktijk mag komen zal ik door middel van een aantal vragen vaststellen of de behandeling veilig kan plaatsvinden (triage). Door vooraf te controleren of jij of iemand in jouw gezin COVID-19 heeft of heeft gehad, krijgt COVID-19 geen kans om zich via de praktijk te verspreiden.

Aanvullende maatregelen in de praktijk

- Blijf thuis indien jij of één van jouw gezinsleden symptomen hebben van verkoudheid, koorts of griepachtige verschijnselen (tenzij jij of het desbetreffende gezinslid een Covid-19 test met een negatieve uitkomst hebben gehad). Je wordt geacht in dat geval de afspraak te annuleren of contact met me op te nemen om dit te bespreken. Deze annuleringen worden niet in rekening gebracht.
- Per 1 december is het gebruik van een mondkapje in de wachtkamer verplicht;
- Kom op tijd, maar niet te vroeg;
- Kom alleen, bij kinderen tot 16 jaar mag uiteraard één ouder mee;
- Desinfecteer na binnenkomst je handen met de daartoe bestemde handgel naast de ingang;
- Neem een eigen schoon matrasovertrek mee voor op de behandeltafel en 2 grote handdoeken/(fleece)-dekens om je mee af te kunnen dekken;
- Neem verder zo min mogelijk spullen mee en stop de spullen die noodzakelijk zijn, weg in een tas of jaszak;
- Ik plan mijn afspraken zo, dat het aantal cliënten in de wachtruimte tot een minimum wordt beperkt;
- In de wachtruimte staan de stoelen zo opgesteld, dat je altijd op minimaal 1,5 meter afstand bent van medecliënten, mochten die er toch nog zijn. Er is ruimte genoeg om elkaar te passeren;
- Het toilet is tijdelijk alleen bij hoge nood te gebruiken;
- Voor en na de behandeling was ik mijn handen en onderarmen met desinfecterende zeep;
- Na iedere cliënt worden contactpunten zoals de deurklinken, deurbel en armleuningen van de stoelen schoongemaakt;
- Raak zo min mogelijk aan in de praktijk;
- Het gesprek tussen ons vindt plaats op 1,5 meter afstand;

Alleen door veilig en verantwoordelijk te werken kan de praktijk open blijven en kunnen de behandelingen blijven plaatsvinden.

Dankjewel voor je medewerking!

Warme groet,
Marieke Duijvestijn

Bijlage 3 – Regels voor in de wachtruimte

Regels waar we ons aan houden voor jouw en mijn gezondheid. Neem daarom even de tijd om deze te lezen!

1. Blijf thuis indien jij of één van jouw gezinsleden symptomen hebben van verkoudheid, koorts of griepachtige verschijnselen (tenzij jij of het desbetreffende gezinslid een Covid-19 test met een negatieve uitkomst hebben gehad). Je wordt geacht in dat geval de afspraak te annuleren of contact met me op te nemen om dit te bespreken. Deze annuleringen worden niet in rekening gebracht.
2. Per 1 december is het gebruik van een mondkapje in de wachtkamer verplicht;
3. Kom niet te vroeg op je afspraak zodat je niet te lang in de wachtruimte zit;
4. Kom alleen, bij kinderen tot 16 jaar mag uiteraard één ouder mee;
5. Desinfecteer na binnenkomst je handen met de daartoe bestemde handgel naast de ingang;
6. Volg de aanbevelingen van het RIVM op;
7. Geef geen handen;
8. Hou zo veel mogelijk minimaal 1,5 meter afstand tot de behandelaar en andere mensen;
9. Nies of hoest in een papieren zakdoekje, dat je meteen wegwerpt in de prullenbak. Heb je geen papieren zakdoekje, dan niezen of hoesten in de elleboog;
10. Toiletbezoek alleen bij hoge nood (zie verdere aanwijzingen op toiletdeur);
11. Raak zo min mogelijk aan in de praktijkruimte;
12. Stop je spullen (telefoon, sleutels etc.) weg in je jaszak of tas;
13. Na niezen of hoesten handen wassen met zeep of desinfectiegel;
14. Betaal met bankoverschrijving;

Disclaimer

Ondanks alle genomen voorzorgsmaatregelen blijft de kans, hoe gering ook, bestaan dat je besmet raakt in de praktijk of op weg hier naartoe. Met het maken van de afspraak ga je akkoord met dit risico.

Bijlage 4 – Reinigen en Desinfecteren

Check regelmatig voor de laatste updates rondom de hygiënemaatregelen:

<https://lci.rivm.nl/richtlijnen/covid-19>

Huishoudelijk reinigen

Bron: <https://www.zorgvoorbeter.nl/hygiene/hygienisch-werken/schoonmaken>

Over het algemeen is huishoudelijk reinigen voldoende: stof afnemen, stof wassen, stofzuigen en nat reinigen.

Houd je daarbij aan de volgende regels:

- Hanteer een goede werkvolgorde: van schoon naar vuil en van hoog naar laag. Eerst stof afnemen, vervolgens de vloer stofwissen of zuigen, dan nat reinigen.
- Gebruik liever geen stofdoek, maar een stofbindende of vochtige (wegwerp)doek. Een stofdoek verspreidt stof en ziektekiemen.
- Gebruik bij gladde vloeren bij voorkeur een stofwisapparaat en een stofbindende wegwerpdoek. Het nadeel van stofzuigen is dat stofdeeltjes in de lucht gaan dwarrelen.
- Gebruik altijd schone schoonmaakmaterialen en gebruik voor elke ruimte een nieuw schoonmaakdoekje.
- Gebruik bij het reinigen van het sanitair twee emmers met verschillende kleuren: een voor het 'schone' deel (wastafel, tegels) en een voor het 'vuile' (binnenkant toiletpot, lage tegels naast toilet).
- Gebruik wegwerpdoekjes of opnieuw te gebruiken schoonmaakdoekjes die daarna op 60°C gewassen moeten worden. Gebruik liever geen sponzen want die zijn niet goed te drogen en zijn zo een voedingsbodem voor micro-organismen.
- Spoel na gebruik alle emmers, borstels e.d. goed met heet water uit en droog ze goed. Was schoonmaakdoeken, dweilen e.d. op 60°C.
- Was na het schoonmaken je handen en ook tussendoor na bijvoorbeeld het reinigen van het toilet. Draag bij het reinigen van mogelijk besmette materialen plastic handschoenen.

Desinfecteren

Desinfectie van materialen en apparaten is alleen noodzakelijk als er zichtbaar bloed of andere lichaamsvochten op aanwezig zijn. Anders kan met alleen reinigen worden volstaan.

Bij desinfectie ga je als volgt te werk:

- Gebruik chloor 1000 ppm (geen bleekmiddel uit de supermarkt) bij grote oppervlakken of alcohol 70% bij kleine materialen. Kijk goed op de verpakking hoeveel je moet gebruiken en wat de inwerktijd is.
- Maak eerst het oppervlak of het materiaal goed schoon met een schoonmaakmiddel. Als je dat niet doet werkt het desinfectans niet goed. Hoe schoner het oppervlak hoe beter het desinfectans werkt.
- Werk met wegwerpschoonmaakmaterialen en draag handschoenen.